

ԴԵՄ առ դեմ Ուսամա քեն Լաղենի հետ

Ցար միայն մեկ լրագրողի է հաջողվել մուտք գործել «Աղ Ղախայի» դեկավարի սրբություն սրբոց համարվող հատուկ առանձնատումը: Դա բիշանական «Խնդիրին-դեմ» բերդի ավելի բան ՅՕ տարի Միջին Արևելքում գործող սեփական թղթակից, բազում բիշանական եւ միջազգային մրցանակների արժանացած, ճանաչված գորդ եւ լրագրող Ռոբերտ Ֆիսն է, որը համարձակություն է ունեցել գմալու աշխարհի ամենաշատ որոնված մարդու: Ուսամա թեսն Լատենի հետեւով: Նա իր հանդիդումները գրառել է Անգլիայում «4-րդ հիմնանություն» հրատարակյատան Վերջերս լույս ընծայած «The Great War for Civilisation: the Conquest of the Middle East» («Քաղաքակրթյան համար մղված մնա ղատեազմը. Միջին Արևելքի նվաճումը») գրքում, որտեղից «Խնդիրին-դեմ մազադին» դարբեականն իր հոկտեմբերի 1-ի համարից սկսած հաշվածներ է ներկայացնում իր ընթերցողներին:

Ասու հազվածութ է օգնայացնել ի՞ն ըստ բարձրակարգութ:

Գիտեի, որ այդպես է լինելու: 1997-ի մարտի 19-ին Զալալարադի «Սփինգար» հյուրանոցի բակում մի աֆղան «Կալասնիկով» ծեռին առաջարկեց ինձ իր մեթենայով խաղաղից դուրս գնալ: Մերը ընդ մերը ժողովում եր, բայց չեր խոսում: Այդ ժողովը նշանակում էր «Վասահիր ինձ»: Բայց ես չեի վսահում, հակառակ որ ես ել եի ժողովում փոխադարձաքար:

Սովորական պատմությունը առաջին անգամ հայոց ազգական պատմություն է համարվել 1842 թվականի հունվարի 1-ին՝ Առաջին Հայոց Հանրապետության համար առաջին օրը:

Արնուած էր, եւ մենի բարձրանում էին բեռնատարների, ուղարկությունների գողով։ Երկու ժամ անց կանգ առանի։ Աֆդարական ընթացքով մի արար մոտեցավ։ Ես նրան ճանաչեցի։ Նախկինում հանդիպել էին։ «Ներեցեմ, ես դեմք է սուզում ձեզ», ասաց։ Դեռ մենի շարունակեցին այն դժվարամատչելի արահետն ի վեր, որ Ուասնան կառուցել է դեռ 1980-ականներին ուսական բանակի դեմ մղած իր «ջիհանդի» տարիներին։ «Եթե ջիհանդին հակառած ես, երկու ժամ վա այս բարձունքը հետ ես հաղթահարում», ասաց Վարդում։ Դիմացից՝ մքության միջից երեսն-երեսն լոյսեցին հայտնվում եւ անմիջապես հանգչում։ «Մեր եղայրները

Նեան են անում, որ տեսնուած են մեզ», բացատրեց նա: Մի ժամ եա եւ երկու արարներ հակատանկային հրթիռներն ազ ուախն հայտնվեցին ժայռերի հետեւից եւ գոռացին. «Կանգնեթի»: Մետաղյա դետեկտորով մեկ անգամ եա ստուգին ինձ, որից հետ շարունակեցին մեր ճանապարհը: «Տոյնտան» լավ է, հարմար է ջիհադի համար», ասաց Վարորդը: Ուսաման գիտեր որտեղ կառուցեր իր առանձնատոմը: Ացցանի ես մի բանի «դրոսեր» եւ ի վերջո ինը՝ քեն Լադենը հայտնվեց մարտական համազգեստով: «Սալամ ալ-Խում», ասացի՝ ակնկալելով սովորաբար հնչող ղատասխանը. «Ալ-Խում էլ սալամ», բայց ոչ մի ղատասխան չստացաւ: Ինչ-որ սառը քան կար այդ մարդու մեջ: Ինձ հրավիրել եր տեսակ-ցույքան, բայց Վարվոյ եր ինձ հետ մեթենայի նման, առանց նմագագովն բարեկարգութեամ:

Բայց նա միշտ այդուհիսին չի եղել:

A sepia-toned portrait of a man with a very long, dark, and bushy beard. He is wearing a light-colored turban and a matching robe. The photograph has a textured, slightly grainy appearance.

խաղացել արաբների կյանքով: Եգիպտացիներ, սաուդի-ներ, եմենցիներ, ռուսերեցիներ, ալժիրցիներ, սիրիացիներ եւ

Պաղեստինցիներ մեկնեցին Պակիստանի սահմանակցության վեցակար խաղաք՝ Երական կողմին մարտնչելու ռուաների դեմ՝ Բայց երբ մոջահեղմերին եւ բժն Լադենի արարական լեգենդին հաջողվեց դուստ մղել ռուաներին Աֆղանստանից, աֆղաններն իրար դեմ դուստ եկան՝ տոհմական մաղթի մղումներով:

Իսլամի այս այլասերվածությունից զգված, նաեւ սուննի եւ չիա խմբավորումների առաջացումից, թեն Լաղենը Վերադարձակ Սաստյան Արարիս: Բայց հոգեկան դասությունը չափարարվեց: Երբ Սադրամ Ռուսեյնը 1990-ին ներխուժեց Չոպեյք, նա դարձյալ իր ծառայություններն առաջարկեց սաստյան արթայական ընտանիքին, մասելով, որ կարիի չկա Մ. Նահանգներին հրավիրել՝ դաշտամելու իւլամական սրբազան վայրերը՝ Մեթան եւ Մեդինան: Բայց Ֆահդ թագավորը նախընտեց վսահել ամերիկացիներին:

ԲԵՆ ԼԱԴԵՆԾ հիասքափված լից կոռումդացված Սաուդիան եւ անցավ Սուլան: «Մարդիկ այնտեղ սիրում էին նրան, բացարեց թաշագգին, նա օգնում է աղբաներին»: Այդ ժամանակ բեն Լադենը նոր էր ազարտել խարթում-Դուր Սուլան մայրուղու կառուցումը: Այնտեղ՝ Ալմահիկում ես հանդիմեցի նրան՝ դաշտանված իր մտերիմ եւ հավատարիմ ընկերներով:

Ի՞ն առաջին տղավորությունն այն էր, որ նա ամաչկոն մարդ էր, իրեն վաս էր զգում, երբ Երախտազիտություն էին հայտնում իր ծառայությունների համար կամ երբ հիացական խոսքեր էին ըռայլում իր մտավոր զարգացածության վերաբերյալ: «Որբերս, ուզում եմ ծանոթացնել ինձ շեյխ Ռասամայի հետ», ասաց Թագոօսին:

ԲԵՆ ԼԱԴԵՆՋ բարձրահասակ էր, ձեռից՝ ամուր, ոչ ուժեղ, բայց կայում: Նման էր լինցու: Աչերը զննում էին ինձ: Նիշ-հար էր ու երկար մատներ ուներ: «Ես ճանապահաշխալված մարտարարեց եմ եւ գյուղատնտես, սկսեց նա, եթե ինչդեմ ամերիկյան զանգվածային լրատվամիջոցներն են դժողովներ և այստեղ՝ Սուտանուած ունենայի գինը վորոների վարժեցման մամրաներ, իմ գործով չեղ կարող գրադպել»: Իսկ ճանապահներն իրով կառուցվուած էին եւ 1.200 կմ տարածությունը նվազել-հասել էր 800-ի: Ակզրուած չուցեց խոսել Աֆղանստանի դասերազի մասին, բայց հետո համաձայնեց: «Այդ տարիները ինձ հասկացրին, որ իշխանության գալով, մարդիկ օգսվուած են դրանից եւ տարբեր անունների տակ փորձուած խորտակել ուրիշներին, իրենց կամքը թելադրելու համար»: Վիրավորվել էր իննօ անգամ, իր մարտիկներից 500-ը զոհվել էին ոռաների դեմ կոիշվների ժամանակ: «Երբեք չեմ վախեցել մահվանից, շարունակեց նա, որդես մահմեղականներն իհավատուած ենք, որ մահանալու դեմքուած երկինն են գնալու: Նախտան մարտը Աստված նեզ «սեկինա» (հանգստություն, անդորր) է դարձելու: Մի անգամ ընդամենը 30 էին հեռու ոռաներից, իսկ նրանք փորձուած էին բռնել ինձ: Այդահին սա այնտան խաղաղ էի հոգով, մարմնով ու մատով, ու ուն մատ: Մենք հաղթեցինք ոռաներին: Աֆղանստանուած արքան տարիներս իմ կյանքի ամենակարենուր փորձառություններն»:

«Բայց չէ՞ որ ամերիկացիների օգնությամբ այլ գնդեր եւ ղայլարեցին ռուսների դեմ», իմ ակնարկին նա դատախանցեց. «Մենք ոչ մի ամերիկյան օգնություն էլ չտեսանք: Եր մոջահեղները հաղթանակ տարան եւ ռուսները դուրս եկան տարածայնություններ առաջացան եւ ես Վերադարձա ճանապարհաշինարարությանը Թափում եւ Արհայում (Սառուան Արարիա)»:

իցան Արաբիա»։ Իմ խնդրանով մենք նկարվեցինք։ Այս հանդիպության երկու ամիս անց հրացանավոր մարդիկ խարթումում փորձեցին սղանել նրան։ Սուտանի կառավարության կասկածներով նրանց Կայք-ի վարձնուան մարզաւասներ են։ Եռա

Տարվա վերջում Սառտղյան Արարիան գրկեց նրան խղաքացիությունից: 1996-ին նրան թույլ տրվեց մեկնել իր ընտրությանը որեւէ երկիր:

Ամառային մի ժողով օր հեռախոսս հնչեց Բեյրութում եւ անգլերենով (քայլ արարական ակցենտով) հայտնեց, որ Խարթումում հանդիպած «իմ ընկերներից մեկը» ցանկանում է դարձյալ տեսակցել ինձ հետ։ Դասկացա՞ ում նկատի ուներ։ «Ինչուս գտնեմ նրան», հարցրեցի։ «Գնա Զալալաբադ, թեզ կողիմավորեն այնտեղ»։ Եղակ դատասխանը։

1996 թ. հուլիսի 5-ին ինչ-որ մեկն ավտոմեթնայի քանալիների խուրծով թակում էր «Սովորա» հյուրանոցի հմ սեղակի դասութանը: «Իօթ, ներթետա ձեզ են ուզում տեսել», ուսուցաց: Դրեջների ասիհանաւորվ էր բարձրացել: Ծաղ հագնվեցի եւ իջա: «Ծեխի՞ն տեսնելու», հարցրեցի մոխրագույն աֆղանական խալաթ հազած արարին, որն ինձ դաշտունապես ողջունեց ծեռս երկու ծեռերի մեջ սեղմելով: Ավտոմեթնայով երկար ժամեր կիսաւանդ, ցեխունաղարհներով եւ գյուղական վայրերով անցնելուց հետո գիշերը տեղ հասան: Չորս րոլորն արաք նոցահեղներ էին, իրացաններով, գնդացիրներով զինված: Դրանք այն աֆղաններն էին, որ հետագայում աշխարհին դիմի ներկայանալին որպես «Ալ Ղաջդայի» մարտիկներ: Նրանք իրենց համարում էին հոգեցելիս մատու անձնավորություններ ամբողջովին կոռումդացված այս աշխարհում: Թիզ անց ինձ ուղեկցեցին առաջնորդի սենյակը:

«Բարի գալուս Աֆղանստան», ասաց Ուաշինգտոն՝ ոտիկ կանգնելով: Կողմին երկու որդիներն էին՝ Օմարը և Սաադը: Նա 40 տարեկան էր, բայց ավելի մեծ էր երեսուց:

Ըստ 45 տարօված չէ, բայց ազդյունը է գումառ։
Ընդամենը 10 օր առաջ՝ Դահրան խղափ (Սպույան Արաբիա) Ալ Խորար թաղամասում օնքակոնեվել է ամերիկան զինված ուժերի ցաք-կայանի մեծ նասը՝ սղանելով 19 ամերիկացի զինվորների։ Պետքարտակա Ոտքեն Զրիսոն-ֆերն այցելել է ավերակ դարձած տեղանքը և խոստացել տասներես համարարենիներին։

Դաստի հասցագործությունը:

Ֆահդ թագավորը նախազգալով վտանգը, նախազահ Զորջ Բուշից հակասիացում էր ստացել, որ իր երկիրը «ուստանող» ամերիկացի գինվորները դրս կգան երկրից իրավյան սղառնալիի վերացումից հետո: Բայց ամերիկացիները մնացել են՝ դնդելով, թե բանի Սաղդամի վաշակագը (որին դեռ չեն ուզում կործանել) գոյություն ունի, վտանգն առկա է ծոցի շրջանում:

«Ես խորհուրդ էի սկզբ ամերիկացիներին դուրս գալ Սառու-
յան Արարիայից: Դիմա նույնը խնդրում եմ Ֆրանսիայից ես
Անգլիայից: Ուհաղում եւ Ալյուրարում կատարված ցուց ե-
տալիս, որ այդ ճարդիկ ճիշտ են ընտրում իրենց թիրախները:
Նրանի խփում են բուն թեսնամուն՝ ամերիկացիներին: Միջին
Արեւելի «չարիները» սկսեցին այն օրվանից, երբ ամերիկա-
ցիները փորձեցին սեր ու սնօրինություն անել այնտեղ են-
դաշտանել Խորայելին: Սառույան Արարիան դարձավ
նրանց «գաղութը»: Մենք ամերիկացի ժողովրդի դեմ ոչինչ
չունեն: Մենք դեմ ենք կարչակարգին: Մահմեդականների
հանդեմ նրանց դահլիճից ենք դժգոհ: Դրաներին դաշ-
տանելու նրանց բաղադրականությունից ենք դժգոհ: Պաղես-
տինում եւ Լիբանանում Սարբայում, Չարիլայում, Զանա-
յում մեր եղբայրների կոտորածներից ենք զայրացած», բա-
զարեց Ռամազան:

Բայց նրա զայրութը առավելադիս ուղղված էր Սառնյան Արարիային: Դեռ իր՝ Ուամայի ծննդից 24 տարի առաջ, 1932-ին Աբրուկ Ազիզ էլ Սառությ գահ բարձրանալով հայտարարել էր, որ իսլամական օրենքներն են կիրառվելու երկրում: Մարդիկ հավատալով օժանդակել էին նրան իշխանություն մեջներու գործում: Չափ ուրիշ փետական արժանա-

Սուլքուսը զերցնելու գործում: Բայց դա փոխարեն արթայական ընտանիքի հարստանալուն եր նա ծառայել եւ բովլատեր ամերիկացիներին «արեմտականացնելու երկիր եւ խամելու սնտեսությունը»: Ուասման մեղադրում էր Սառույան Արարիային Սաղդամին դաշտանելու (Իրան-Իրավ դատերազմում) համար 25 մլրդ դոլար ծախսելու մեջ, հետագայում նաև 60 մլրդ դոլար՝ արեմսյան բանակներին դաշտանելու համար՝ 1991-ի Իրափ դեմ մղված դատերազմում: Այդ բոլորը սառույան ժողովրդի հաւաքին, ի գին գործազրկության, քարձը հարկերի եւ սննանկացած սնտեսության, իսկ Արարիայի ամենամեծ սխալն ամերիկացիների՝ իրենց թշնամու դաշտանությանը դիմելու եր, ըստ նրա: Դասարակ ժողովուրդը գիտակցում է, որ երկիրն ամենամեծ նավթարդյունաբերող երկիրն է աշխարհում: Բայց ինը տառապում է ծանր հարկերից եւ վաս ծառայություններից: Դիմա նրան հասկանում են, որ իսկական թշնամին Ամերիկան է:

Բեն Լադինը երբեմ կանգ էր առնուա խոսելիս, ընտրու ասելիքը: Նման չէր ուրիշ արարների, որոնք հարցագրույցների ժամանակ ասուա են անմիջապես այն, ինչ նժններով անց նուա է: «Երբ 60 հրեա սղանվուա է Պաղեստինուա, ամբողջ աշխարհն օրեր շարունակ հնադադուա է կատարված, բայց երբ 600 հազար իրացի երեխաներ են կոտորվուա, կատարվա ծը լության է մատնվուա: Նա անդրադապնուա էր ՄԱԿ-ի

սանկցիաներին ընդուն Իրավի, որի հետեւանով ավելի խօսես միլիոն Երեխաներ էին զոհվել: Նա խաչակրաց արքան է հայամի դեմ: Մենք չենք կարեկում Իրավի Վարչակարգին, քայլ Երեխաները նաև մեր Երեխաներն են, որոնք մահամեղականներ», ասաց նա զայրացած: Նա առաջին անգամ օգտագործեց «խաչակրաց արքավան» բառերը:

«Ամերիկայի դեմ դիմադրությունն արարական Երկրներուն

